

Direktoratet for mineralforvaltning
med Bergmesteren for Svalbard

Tynset kommune
Torvgata 1
2500 TYNSET

Dato: 10.12.2020
Vår ref: 20/03742-2
Deres ref: 20/3576-6

Uttalelse til varsel om planoppstart og høring av planprogram - kommuneplanens arealdel for Tynset kommune

POST- OG BESØKSADRESSE

Ladebekken 50
7066 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00

E-POST post@dirmin.no

WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883

SWIFT DNBANOKK

IBAN NO5376940505883

ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARDKONTOR

TELEFON +47 79 02 12 92

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til ovennevnte sak, datert 28. oktober 2020.

DMF er statens sentrale fagmyndighet ved forvaltning og utnyttning av mineralske ressurser, og skal bidra til størst mulig samlet verdiskaping basert på en forsvarlig og bærekraftig utvinning og bearbeiding av mineraler. Vi forvalter lov om erverv og utvinning av mineralske ressurser (mineralloven), og har i tillegg et særlig ansvar for at mineralressurser blir ivaretatt i saker etter plan- og bygningsloven.

Sentrale mål i mineralforvaltningen er å sikre tilgangen til mineralressursene i framtida og å hindre at viktige forekomster båndlegges av arealbruk som utelukker framtidig utnyttelse.

Om planen

Tynset kommune har meldt om oppstart for revisjon av kommuneplanens arealdel, og lagt planprogrammet til denne ut til høring og offentlig ettersyn. Det planlegges revisjon av hele kommuneplanens arealdel (vedtatt 2002), med unntak av arealer innenfor kommunedelplanene for Savalen (vedtatt 2014), Tynset tettsted (vedtatt 2015) og Fåset/Fådalen (vedtatt 2018).

I tillegg til disse tre kommunedelplanene, har gjeldende kommuneplan en hoveddel med 7 delområder; Kvikneskogen, Brydalen, Telneset, Auma, Tyldalen, Yset og Ulset. Ved revidering av kommuneplanens arealdel ønskes det at delplanen for Kvikneskogen inn i hoveddelen, og vil dermed utgå som egen delplan. Delplanene for Yset og Ulset, samt areal mellom disse, blir endret til en delplan for Kvikne.

Planprogrammet skal redegjøre for overordnede føringer, formelle krav til planarbeidet og hvordan prosessen med planarbeidet er tenkt gjennomført. DMF hadde innspill til forrige planprogram for arealdelen i Tynset pr 15.08.2013.

Viktige føringer for mineralressurser i planarbeidet

I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023, heter det at Norge har store mineralressurser som kan gi grunnlag for verdiskaping og arbeidsplasser. Regional og kommunal arealplanlegging er et viktig verktøy for å sikre

tilgjengelighet til mineralforekomster som kan være aktuelle for fremtidige uttak, samtidig som miljø- og samfunnshensyn ivaretas.

Uttak av byggeråstoffer (pukk, grus, sand) til bygge- og anleggsformål med korte transportavstander og reduserte klimagassutslipp, er viktig. God arealplanlegging kan bidra til dette. I tillegg er det viktig at mineralske masser av god kvalitet gjenvinnes som byggeråstoffer, der dette er mulig. Dette kan redusere presset på bynære grus- og pukkressurser og behovet for massetransport. En helhetlig vurdering av massehåndtering i plansammenheng kan være et nyttig virkemiddel for å avklare dette.

Regjeringens forventninger til regional og kommunal planlegging:

- Fylkeskommunene og kommunene sikrer viktige mineralforekomster i sine planer og avveier utvinning mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Tilgangen til, og lagring av, byggeråstoffer ses i et regionalt perspektiv.

Uttalelse til planprogrammet

Tynset kommune har i dag en arealdel som er gammel, og som ble tillaget under gammelt lovverk. Det er foreslått å opprettholde en struktur på planarbeidet med flere kommunedelplaner og hoveddelområder. DMF har ikke merknader til inndeling av kommuneplanen, men anbefaler at temaet mineralressurser behandles på samme måte i alle eventuelle delområder.

Uttalelse til arealdelen

Mineralske ressurser er ikke-fornybare naturressurser som kun kan tas ut der de naturlig forekommer. Som de nasjonale forventningene legger vekt på, omfatter forvaltning av mineralressurser ikke bare å avsette nye områder for råstoffutvinning. Det innebærer også å sikre tilgjengelighet til gode mineralforekomster for fremtiden og kommende generasjoner.

Tynset kommune har registrert en rekke forekomster for mineralske ressurser i Norges geologiske undersøkelse (NGU) sine databaser^{1, 2}. Blant disse er malmforekomstene i Vakkerlien og Sivilvengen vurdert til regional betydning. Kommunen er også registrert med flere aktive uttak. DMF har oversikt over uttak med driftsstatus, og andre mineralforvaltningsobjekter, tilgjengelig i vårt kartinnsyn³. Vi vil også her fremheve innsyn i kart med bergrettigheter; tildelte undersøkelses- og utvinningsretter etter mineralloven. Tynset kommune har et betydelig antall undersøkelsesrettigheter som indikerer interesser knyttet til de mineralske ressursene i kommunen. Dataene er også tilgjengelig fra GeoNorges kartkatalog⁴.

Konsekvensutredning

---

¹ NGU sin grus-, pukk- og steintippdatabase;

https://aps.ngu.no/pls/oradb/grus_GP_Oppslag_KS.Alle_fkom_komm?p_kommunenr=3427

² NGU sin malm-, industrimineral- og natursteinsdatabase;

https://aps.ngu.no/pls/oradb/minres_Mi_list_fkom_ks.Alle_fkom?p_kommunenr=3427R&p_sp_rak=N

³ DMFs kartinnsyn; <https://minit.dirmin.no/kart/>

⁴ GeoNorges kartkatalog; <https://kartkatalog.geonorge.no/>

Jf. Forskrift om konsekvensvurdering § 21 skal konsekvensutredningen identifisere og beskrive mineralressurser som kan bli påvirket av planen og vesentlige virkninger for viktige mineralressurser skal vurderes i forbindelse med nye arealinnsnitt.

Mineralressurser, herunder grus og pukk er opplistet som tema til utredning under naturressurser. DMF anbefaler at det tydeliggjøres hvordan konsekvensutredningen skal avdekke om arealinnsnitt kommer i berøring med forekomstområder, aktive masseuttak eller gamle gruveområder, og hvordan kommunen eventuelt skal prioritere disse sett i sammenheng med foreslått alternativ arealbruk.

Temakart

Det er i planprogrammet vist til temakart for grus og pukk, datert 2013. Temakartet opplyses å vise registrerte grus- og pukkforekomster med aktive uttaksområder. Kartet, sammen med grusrapport for Tynset og Alvdal fra 2011, legges til grunn ved vurdering av mineralressurser i konsekvensutredninger.

DMF informerer om at vi har løpende oppdatering av driftsstatus ved de registrerte uttakene i vårt kartinnsyn, som nevnt innledningsvis. Informasjonen i temakartet kan nå være utdatert, og DMF forventer at utredning her benytter DMF sitt uttaksregister og NGU sine ressursdatabaser.

På bakgrunn av potensielt utdaterte data, anbefaler DMF at det sammenstilles informasjon om forventet levetid for de uttakene som er satt i drift. Vurderingen av ressursituasjonen og behovet for mineralske ressurser (herunder byggeråstoff til utbedring av veg, samt bygging og tilrettelegging av areal) vil være til stor hjelp for kommunen i det videre arbeidet. DMF kan videre være behjelpelig med statistikk for kommunen oppdatert for 2019, basert på data fra vår årlige mineralstatistikk *Harde fakta om mineralnæringen* som er tilgjengelig fra vår hjemmeside⁵.

Arealformål

Tilgang på byggeråstoffer er en forutsetning for å realisere ønsket utbygging og utvikling. Tilgang på lokalt byggeråstoff er blant annet viktig ut fra hensynet til kostnader og utslipp i forbindelse med transport. Fraktavstander mellom området for råstoffutvinning og marked bør være så kort som mulig, og god og langsiktig lokal ressursforvaltning er derfor viktig.

I områder der det ligger konkrete forslag for å etablere eller utvide masseuttak, bør områdene avsettes med formål råstoffutvinning. DMF vil ikke konkret foreslå arealer for utvidelse, men vil anbefale kommunen å gjennomgå at aktive uttaksområder blir innlemmet gjennom revisjon av arealdelen, slik at aktive uttak blir avsatt til råstoffutvinning. DMF anbefaler også at kommunen stiller krav om reguleringsplan for alle områder hvor det skal tillates uttak av masser.

Hensynssoner

Arealer tilstøtende eksisterende uttak i kommuneplanen og forekomstområder med mineralske ressurser, kan synliggjøres i kommuneplanen ved bruk av hensynssone i tråd med § 11-8 bokstav c) i plan- og bygningsloven. Kommunen bør vurdere om det er aktuelt å bruke en slik hensynssone med tilhørende bestemmelser ovenfor langsiktig

---

⁵ DMF sin hjemmeside; <https://www.dirmin.no/harde-fakta-om-mineralnaeringen-mineralstatistikk-2019>

arealutnyttelse for å skjerme mot alternative arealforslag tilknyttet utbygging eller andre tiltak som kan vanskeliggjøre tilgang på ressursene gjennom planperioden.

Øvrige merknader

Videre minner DMF om aktsomhetskart for gamle gruver; dette er områder der det bør utvises forsiktighet med å planlegge ny aktivitet på bakgrunn av potensialet for ustabil grunn mm. Det kan være aktuelt at noen av disse områdene vurderes inn i kommuneplanens arealdel i form av faresoner.

Når det gjelder bestemmelser vil DMF foreslå at for krav tilknyttet nye og eksisterende uttaksområder knyttes med bestemmelser lik, eller tilsvarende, det følgende;

«Drift skal skje i henhold til bestemmelser i mineralloven med gjeldende forskrifter, samt vilkår i tillatelse etter loven. Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) er myndighet etter mineralloven».

For nærmere informasjon om mineralloven med tilhørende forskrifter, se hjemmesiden vår på www.dirmin.no. Her finner du også vår digitale kartløsning, som er et nyttig verktøy for oppdatert informasjon om mineraluttak, bergrettigheter m.m., supplert med relevante kartdata fra andre etater.

Vennlig hilsen

Dragana Beric Skjøstad
seksjonssjef

Håvard Hammerstad
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.
Saksbehandler: Håvard Hammerstad

Mottakere:

Tynset kommune

Torvgata 1

2500 TYNSET